

השכלה

חוזרים בתבונה

התנועה ליהדות חופשית

הכנה לבגרות בעברית

פרויקט השכלה: גישה חופשית לידע ולמיומנויות חיים

תוכן עניינים

---

1. מבוא

2. שאלון א - מערכת הצורות ותחביר

3. שאלון ב - תחביר

הכנה לבגרות בעברית הוא ספר לימוד המיועד להכנה לבחינת הבגרות בעברית (לשון). הספר מכסה את החומר הנדרש לשאלון א' (מערכת הצורות ותחביר) ולשאלון ב' (תחביר מתקדם).

למי הספר מיועד?

לתלמידי תיכון הנערכים לבחינת הבגרות בעברית, ולכל מי שרוצה להעמיק את הידע בדקדוק ובתחביר העברי.

ידע קודם נדרש

מומלץ ללמוד תחילה את הספרים "עברית שימושית" ו"דקדוק עברי".

מבוא

מבוא

בחינת הבגרות בעברית (לשון) בודקת את הידע של התלמיד בדקדוק, בתחביר, ובהבנת מבנה השפה העברית. הבחינה מחולקת לשני שאלונים עיקריים.

מבנה הבחינה

- שאלון א — מערכת הצורות (מורפולוגיה) ותחביר בסיסי
- שאלון ב — תחביר מתקדם ויישומים

טיפים להכנה

- הכירו את מערכת הבניינים לעומק
- תרגלו ניתוח משפטים
- הבחינו בין חלקי הדיבר השונים
- תרגלו עם בחינות משנים קודמות

שאלון א - מערכת הצורות ותחביר

שאלון א - מערכת הצורות ותחביר

מערכת הצורות (מורפולוגיה)

זיהוי שורש

בשאלות אלו נדרש למצוא את השורש של מילה:

- הסתכלות → שורש: ס.כ.ל (בניין: התפעל)
- מכתבה → שורש: כ.ת.ב

זיהוי בניין ומשקל

יש לזהות את הבניין שבו מוטה הפועל, או את המשקל של שם עצם/תואר:

- מְסַפֵּר → בניין פיעל
- תְּלַמִּיד → משקל תְּקַטִּיד

הטיית פעלים

הטיה מלאה של פועל בכל הגופים והזמנים.

תחביר בסיסי

חלקי המשפט

- נושא — מי או מה שהמשפט עליו
- נשוא — הפעולה או המצב
- מושא (ישיר/עקיף) — מושפע מהפעולה
- לוואי (תיאור) — מידע נוסף (מקום, זמן, אופן)
- מוסב — מתייחס למילה אחרת ומרחיב אותה

דוגמה לניתוח משפט

"הילד הקטן קרא ספר מעניין בחדרו אתמול"

- נושא : הילד
- לוואי לנושא : הקטן
- נשוא : קרא
- מושא ישיר : ספר
- לוואי למושא : מעניין
- לוואי מקום : בחדרו
- לוואי זמן : אתמול

שאלון ב - תחביר

שאלון ב - תחביר

משפטים מורכבים

משפט מחובר

שני פסוקים עצמאיים המחוברים במילת חיבור: "הילד למד והילדה שיחקה"

משפט מורכב (משועבד)

פסוק ראשי + פסוקית משועבדת: "הילד למד כי הוא רצה להצליח"

סוגי פסוקיות

פסוקית זיקה (לוואי)

"הילד שלמד קיבל ציון גבוה" — מתארת את הנושא.

פסוקית נושא

"מי שלומד מצליח" — הפסוקית משמשת כנושא.

פסוקית מושא

"אני יודע שהוא בא" — הפסוקית משמשת כמושא.

פסוקית תנאי

"אם תלמד, תצליח" — מבטאת תנאי.

פסוקית סיבה

"הוא נשאר בבית כי היה חולה" — מבטאת סיבה.

פסוקית זמן

"כשהגעתי, הוא כבר היה שם" — מציינת זמן.

מבחני הנשוא

כלים לזיהוי הנשוא במשפט:

- מבחן השלילה: הוספת "לא" לפני הנשוא
- מבחן הזמן: שינוי זמן הנשוא
- מבחן השאלה: שאלת "מה עשה?"

הופק ע"י חוזרים בתבונה · betvuna.com

מקור התוכן : ויקיספר — רישיון CC BY-SA 4.0 · התוכן עובד והותאם

© 2026 חוזרים בתבונה · כל התוכן מוגש תחת רישיון CC BY-SA 4.0 · betvuna.com